

κατ' Ημετέραν Βιβλιοθήκην 202

Handwritten signature

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΙΟΝ ΧΟΡΤΑΚΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΘΕΩΡΗΤΑΙΟΝΙΚΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

γπο

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΑΕΝΤΟΥ

Ἰωάννου Καρυοφύλλου μεγάλου λογοθέτου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας προσθέμην δημοσιεύων πάσας τὰς διασωθείσας ἐπιστολάς ἵνα γράψω καὶ τὸν βίον· ἀλλ' ἡ περισύλληψις πασῶν τῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν δύσκολός ἐστιν· δι' ὃ νῦν δημοσιεύω δύο μόνον ἐπιστολάς τοῦ Ἰωάννου μετὰ σημειώματος διηγουμένου σπουδαῖον γεγονός τοῦ αὐτοῦ βίου. Ἡ ἀρχὴ ἐστὶν ὅ το σημείωμα γράψας, ἀλλ' ἐγράφη παρ' ἀνδρὸς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους (ἤσαντος καὶ τὰ κατὰ Ἰωάννην Καρυοφύλλην μετὰ πικρίας γράψαντος. Αἱ ἐπιστολαὶ σὺν ἄλλαις τοῦ Καρυοφύλλου κείνται ἐν συλλογῇ ἐπιστολῶν ὑπὸ ἐπιγραφῆν· «Ἐπιστολαὶ διαφόρων μεταγενεστέρων Ἑλλήνων σοφῶν, ἀπὸ τοῦ αἰῶντος σωτηρίου ἔτους ἕως τοῦ αἰῶντος» (1) (φυλ. 195⁶, 210⁶). ὧν τὰ ἀντίγραφα ἐπεμψέ μοι ὁ Ἀθανάσιος Παπαδόπουλος Κεραμεύς.

Ἰωάννης Καρυοφύλλης πρὸς πατρός μὲν ἦν ἐκ Καρπενησίου (2), ἐγεννήθη δ' ἐν Καρυαῖς κώμῃ κειμένη πρὸς ἀνατολάς τοῦ πολυχνίου Μετρῶν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Δέρκων, ἐξ ἧς ἐπωνομάσθη κατὰ Δωσίθεον τὸν Ἱεροσολύμων (3)· ὁμῶς δ' ὁ Ἰωάννης καλεῖ ἑαυτὸν Βυζάν-

(1) Παράρτημα τοῦ Κ' - ΚΒου τόμου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου συγγράμματος περιοδικοῦ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1892, εἰς 4ον), σελ. 91.

(2) Παρανίκα Ματθαίου Αἰ σχολαὶ τῶν Ἀγράφων κατὰ τὴν ἸΖην καὶ ἸΗην ἑκονταετηρίδα, ἐν τῷ Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σύλλογος συγγράμματα περιοδικῶ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1896, εἰς 4ον), ἔτι ΚΣφ σελ. 3-4.

(3) Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἐγχειρίδιον κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου, (ἐν Γιάσιφ Μολδοβλαχίας κατὰ μῆνα Ἰούνιον αἰχῆδ', εἰς 12ον), σελ. 69. τοῦ αὐτοῦ

Συγγράμματα - Ἐπιμ. Συγγρ.

55' - 9901 - 9

τιον. Διέπρεψε δ' ἐν τοῖς κατ' αὐτὸν ἐν τοῖς γράμμασι γενόμενος τῶν διδασκάλων τῆς μεγάλης τοῦ γένους σχολῆς καὶ ἐτιμήθη πᾶσι τοῖς τῆς ἐκκλησίας πολιτικοῖς ἀξιώμασι καὶ ἀνέδειξε τὸν αὐτοῦ οἶκον ἐν τοῖς τῶν δοκίμων ἐν Κωνσταντινουπόλει (1). Ὁ οἶκος αὐτοῦ ἦν οἰκειὸς τῶν τότε ἡγεμόνων τῶν Βλάχων, πορευθέντος τοῦ Ἰωάννου πολλάκις εἰς Βουκουρέστιον καὶ τιμηθέντος, τῷ ἀξιώματι τοῦ βεστιαρίου (2) ἦν οἰκειὸς τοῖς τότε πατριάρχαις καὶ συνεδέθη δι' ἐπιγαμιῶν μετὰ δοκίμων οἰκων, διότι ὁ αὐτοῦ υἱὸς Μανωλάκης ἔγημε Ζωὴν τὴν θυγατέρα Ρωξάνδρας Μαυροκορδάτου (3). Ἔτει δὲ ἀχροθ' μηνὸς Ἀπριλίου τετράδι ἐπὶ δέκα μέχρι ἑκτῆς ἐπὶ δέκα ἐπὶ τρεῖς νύκτας ὁ τότε ἐπίτροπος τῆς Ὀσμανιδῶν βασιλείας Καρᾶ Μουσταφᾶς ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἔθεατο τὸν περίφημον ντοναμᾶν (4) καὶ ἐπὶ πλούτῳ δ' ὁ αὐτοῦ οἶκος διέπρεπεν, οὐχὶ πιστεύων Δωσίθεον τὸν Ἱεροσολύμων, καίτοι ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς ἀποκαλεῖ τὸν ἄνδρα χρυσοχόον καὶ γούναριν τὴν τέχνην (5), ἀλλ' ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶνδε τῶν λόγων αὐτοῦ «θαῦμα δὲ πῶς ἐνθυμήθη ἡ λογιότης του (ὁ Καρυοφύλλης) ἐνταῦθα φόνου, πορνείας, κλοπῆς καὶ ἐπιπορίας καὶ ἀφῆκε τὴν σιμωνίαν, ἐν ἧ αὐτὸς φύρεται καὶ ἐξ ἧς ἴη καὶ δι' ἧς ὑποδύμησε τοὺς χρυσοφόρους οἴκους» καὶ «ὁ Καρυοφύλλης ἀπὸ πένης καὶ μάλιστα πένης ἀπὸ πενήτων, γενόμενος ἄρχων καὶ πλούσιος μετὰ εἰσοδήματα καὶ τὰ σύμφερα καὶ τὰς τιμὰς ὅπου ἔχει ἀπὸ τοῦ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς ἀντὶ εὐχαρι-

Παραλειπόμενα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, ἐκ Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Ἀναλέκτοις Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας ἢ συλλογῆ ἀνεκδότων καὶ σπανίων Ἑλληνικῶν συγγραφῶν, (ἐν Πετροπόλει, 1891, εἰς 8ον), τόμ. Αφ σελ. 300.

(1) De la Croix Etat present des nations et églises Graeque, Armenienne et Maronite en Turquie, (Paris, 1695, in-420), p. 5. Aymon Jean Monuments authentiques de la religion des Grecs, (A la Haye, 1708, in-4°), p. 479.

(2) Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Παραλειπόμενα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, ἐν Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Ἀναλέκτοις Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, τόμ. Αφ σελ. 301.

(3) Ζερλέντου Περιελέους Γ. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες (ἐν Ἀθήναις, 1890, εἰς 8ον), σελ. 5.

(4) Ζερλέντου Π. Γ. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 25.

(5) Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Παραλειπόμενα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, ἐν Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Ἀναλέκτοις Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, τομ. Αφ, σελ. 300.

στίας τοὺς λέγει φονεῖς, καὶ πόρνοὺς, καὶ κλέπτας καὶ ἐπιόρκους» (1).

Ὡς ἔφθην εἰπὼν ὁ Ἰωάννης ἐτιμήθη πᾶσι τοῖς τῆς ἐκκλησίας πολιτικοῖς ἀξιώμασιν, ἔτει αχμα^ω ἦν λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, τοιοῦτος δ' ὢν ἐστάλη πρὸς Ἀθανάσιον μητροπολίτην Τυρνόβου καὶ ἔξαρχον πάσης Βουλγαρίας ὅπως λάβῃ τὴν αὐτῷ ῥιφθῆϊσαν ζητείαν τοῦ ἐνάτου ἔτους τῆς πη^{ης} ἰνδικτιῶνος, δοθῆϊσαν δι' ὄφειλὴν Μιχαλάκη Ρωσσέτω παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (2). Ἐτει αχγγ^ω κατεῖχε τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου ῥήτορος, ὑπογράψας ὡς τοιοῦτος μηνὸς Φεβρουαρίου πέμπτη δῆλωσιν τῶν γραφῶν τοῦ πατριαρχείου, ὅτι οὐκ ἔγραψαν γράμμα, δι' οὐ ἴσπερῆτο τοῦ ἀξιώματος τοῦ σακελλαρίου τῆς Παροναξίων ἐκκλησίας ὁ ἱερεὺς Γεώργιος (3)· καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Δεκεμβρίῳ ὑπέγραψε πατριαρχικὸν γράμμα πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ παναγίου Τάφου (4). Ἐτει αχξγ^ω ὄντι τετιμημένῳ τῷ ἀξιώματι τοῦ χαρτοφύλακος ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν Παΐσιος Λιγαρείδης μηνὸς Μαιμακτηριῶνος δευτέρου (5). Ἐν δ' ἔτους αχξδ^{ου}, μηνὶ Πυανεσιῶνι τετράδι καὶ εἰκοστῇ ὢν τετιμημένος τῷ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου χαρτοφύλακος προσαγορεύει αὐτὸν ὡς τοιοῦτον Εὐγένιος Ἰωαννουλίου γράφων ἐκ Βρασιλιανῶν Διονυσίῳ τῷ Ἀραρίστῃ (6).

(1) Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἐγχειρίδιον κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Καρουφύλλου, σελ. 43-44, 53.

(2) Ράλλη Γ. Α., καὶ Ποτλῆ Μ. Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἀγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, (ἐν Ἀθῆναις, 1855, εἰς 8ον), τομ. Εἰς σελ. 587· καὶ Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη ἤτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἀγιοτάτου ἀποστολικῆ καὶ καθολικῆ ὀρθοδόξου πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης ἀποκειμένων Ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Πετρούπολει 1894, εἰς 8ον), τομ. Αψ, σελ. 337.

(3) Κωνσταντινίδου Γεωργίου Χ. Περίληψις πατριαρχικῶν ἐγγράφων, ἐν Σάβα Κωνσταντίνου Ν. Μεσαιωνικῆ βιβλιοθήκῃ, (ἐν Βενετίᾳ, 1872, εἰς 8ον), τομ. Γω σελ. 587-8· καὶ Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Κατάλογος τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ χειρογράφων βιβλίων, ἐν τῷ Παραρτήματι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου συγγράμματος περιοδικοῦ, τοῦ Κου ΚΒου τόμου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1892, εἰς 4ον), σελ. 104.

(4) Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Κατάλογος τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ χειρογράφων βιβλίων, ἐν τῷ Παραρτήματι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου συγγράμματος περιοδικοῦ, τοῦ Κου ΚΒου τόμου, σελ. 104.

(5) Ζερλέντου Περικλέους Γ., Ἰωάννου τοῦ Καρουφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 17-18.

(6) Γεωργιάδου Β. Ἐξ ἐπιστολαὶ Εὐγενίου Ἰωαννουλίου τοῦ ἐξ Αἰτωλίας, ἐν Ἐκ-

καὶ ὄντι τετιμημένῳ τῷ ἀξιώματι τούτῳ ἔγραψεν ἐπιστολὴν τῷ αὐτῷ Εὐγενίῳ (1)· καὶ ἐν ἔτους αχξη^{ου} μηνὶ Ἰουλίῳ ὡς τοιοῦτος ὑπέγραψε γράμμα ἐπὶ πατριάρχου Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας περὶ τῆς καθαιρέσεως Ἀνανίου τοῦ Σιναίου (2)· ὅτε δ' ἐτετίμητο τῷ τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος ἀξιώματι μέμνηται αὐτοῦ Ἀναστάσιος Γόρδιος (3), τοιοῦτος δ' ὢν ὑπέγραψεν ἐν ἔτους αχο^{ου} μηνὶ Δεκεμβρίῳ εἰς τὴν καθαιρέσιν Ἀνανίου τοῦ Σιναίου (4)· ἔτει αχο⁵ μηνὸς Δεκεμβρίου ἐνάτῃ ἐτιμήθη τῷ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου λογοθέτου παρὰ τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης τὸ δεύτερον πατριαρχοῦντος (5)· τοιοῦτος δ' ὢν ὑπέγραψεν ἔτει αχζα^{ου} μηνὶ Ἰουλίῳ γράμμα ἐπὶ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς (6) καὶ τὸν ὅρον τῆς κατ' αὐτοῦ γεγонуίας συνόδου (7).

Παρέμεινε δ' ἐν τῷ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου λογοθέτου μέχρι τοῦ

κλησιαστικῆ ἀληθεία συγγράμματι περιοδικῶ ἐκδοδομένῳ δις τοῦ μηνός, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1885, εἰς 8ον), περίσῃ δευτέρῃ, τόμ. Α' σελ. 553.

(1) Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Όρους Ἑλληνικῶν κωδίκων, ἐν Κανταβεργίᾳ τῆς Ἀγγλίας, 1900, εἰς 6ον, τόμ. Β' σελ. 116.

(2) Νεοκλέους Παύλου Τὸ κανονικὸν δίκαιον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1868, εἰς 8ον), σελ. 40. Τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ἐπίσημα ἔγγραφα, (ἐν Ἱεροσολύμοις, 1860, εἰς 8ον), σελ. 60-64, καὶ Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Παραλειπόμενα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἐν Ἱερασολύμοις πατριαρχευσάντων, ἐν Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Ἀναλέκτοις Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, τόμ. Α', σελ. 270.

(3) Γορδίου Ἀναστασίου Βίος Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ, ἐν Σάθα Κωνσταντίνου Ν. Μεσαιωνικῆ βιβλιοθήκῃ τόμ. Γ' σελ. 456.

(4) Νεοκλέους Παύλου Τὸ κλονικὸν δίκαιον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ, σελ. 44-47.

(5) Ζερλέντου Περικλέους Γ. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 20.

(6) Ὑψηλάντου Κομνηνοῦ Ἀθανασίου Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα. Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἔκδ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1870, εἰς 4ον), σελ. 204-8.

(7) Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἐγχειρίδιον κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου, σελ. 98-108. Williams George The orthodox church of the East in the eighteenth century ((Cambridge), 1868, in 8°), p.76-83. Γεδεῶν Μανουὴλ Ι. Κανονικαὶ διατάξεις ἐπιστολαί, λύσεις, θεσπίσματα τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1888, εἰς 8ον), τόμ. Α', σελ. 99-105. πρὸλ. Κεραμέως Παπαδοπούλου Α. Ἱεροσολυμιτικῆ βιβλιοθήκῃ ἤτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἀγιωτάτου . . . θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων . . . Ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Α' σελ. 353.

ἔτους αχχ^αου ὄτε μηνὶ Μαρτίῳ, εἰσηγουμένου Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων, ἐγένετο σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τῆς μετουσιώσεως, δι' ἣν κατηγόρου τοῦ Καρυοφύλλου, ὃς παρῆν ἐν τῇ συνόδῳ ἐκείνῃ, ἐν ἣ παρεκάθητο καὶ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος τῷ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος τετιμημένος ἀπὸ τοῦ ἔτους αχο⁵ου (1). Ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ συνόδῳ «σιωπῶν ἦν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἔλεγον καὶ ἐλάλουν κατ' αὐτοῦ, λέγων τὴν σύνοδον ταύτην οὐ τοσοῦτον πρὸς ὀρθοτομίαν τοῦ λόγου συναθροισθῆναι, ὅσον πρὸς καταφρόνησιν αὐτοῦ, ζητούντων τινῶν ἐκβαλεῖν αὐτὸν τοῦ ἰδίου ἐκκλησιαστικοῦ ὀφικίου (ἦν γὰρ μέγας λογοθέτης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας) τούτῳ τῷ τρόπῳ». Γεγονυίας δὲ τῆς συνόδου καὶ κατακριθεὶς ὁ Καρυοφύλλης καὶ μεταγνοὺς ὑπέγραψε τὸν κατ' αὐτοῦ ὄρον τῆς συνόδου· μεθ' ὃ, λέγει, Μελέτιος ὁ Ἀθηναίων «μὴ ἡρεμούντων δὲ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν κατ' αὐτοῦ κινουμένων, πάντα κάλων διὰ τοῦ λόγου ἐκίνουν ἀτιμίαν τινὰ ὅπως αὐτῷ προσάψωσι.» (2) Δι' ὅ τῇ ἐπομένῃ ἑορτασίμῳ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας, «τῶν χριστιανῶν συνελύθει ἐν τῇ κατὰ τὸ πατριαρχεῖον μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ συνεκκλησιάσας ἑαυτὸν (ὁ Καρυοφύλλης) κατέλαβεν, ὄντιν' ἀπὸ τῶν ἀρῶν ἔτυχε τόπον. Τότε ὁ Ἱεροσολύμων (ἔτυχε γὰρ τότε συλλειτουργῶν) ζήλου πλησθεὶς λόγον στηλιτευτικὸν κατὰ τοῦ Καρυοφύλλου ἐξέφωνήσεν, ἐν ᾧ τό τε βιβλιᾶριον καὶ τὸν συγγραφέα στηλιτεύσας καὶ ἀποκηρύξας καὶ ταῖς παλαμναϊοτάταις ἀραῖς καθυποβαλὼν τῷ τῶν χριστιανῶν πλήθει ἀναθεματίσαι παρεκελεύετο καὶ τῆς ἐκκλησίας ὡς ἀποκήρυκτον ἐκβαλεῖν. Πρῶτος οὖν πάντων ὁ Μαυροκορδάτος Ἀλέξανδρος ὑπὸ τοῦ περὶ τὴν πίστιν διαπύρου ζήλου ἐκθερμανθεὶς ἔλαβέ τε τοῦ τραχήλου τὸν Καρυοφύλλην καὶ ἐκ τοῦ στασιδίου αὐτὸν ἀπωθούμενος ἐδίωξε τῆς ἐκκλησίας, καίτοι γε οὐ χωρὶς τραυμάτων· ὁ γὰρ Καρυοφύλλης ἐλκόμενος παρὰ τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων ἀντήρε χειρὰς αὐτῷ· τὸ μέντοι πλήθος τῶν περιστοιχούντων ὑπηρετῶν προφθάσαντες καὶ αὐτὸς ὁ ἐξ Ἀπορρήτων οὐκ ὀλίγους αὐτῷ ἐνέτεινε κονδύλους, ὥστε καὶ τραυματίαν αὐτὸν ἀποσεύσασθαι».

Ταῦτα δὲ διεπράχθησαν κατὰ τοῦ Ἰωάννου Καρυοφύλλου παρὰ

(1) Ζερλέντου Περικλέους Γ. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 20.

(2) Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία Μελετίου μητροπολίτου Ἀθηνῶν, (ἐν Βιέννῃ, 1784, εἰς 4ον), τόμ. Γος, σελ. 482.

τοῦ ἐπιθυμοῦντος τὸ τοῦ μεγάλου λογοθέτου ἀξίωμα Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐκ συστάσεως κινουῦντος Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων καὶ συνευδοκοῦντος τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης. Ἐκλήθη δὲ διὰ τὰ θλιβερά ταῦτα γεγονότα ἡ Κυριακὴ ἐκείνη τῆς γρονθοδοξίας.

Μετὰ δὲ τὰ γεγονότα ταῦτα ἐξεβλήθη τοῦ ἀξιώματος τοῦ μεγάλου λογοθέτου ὁ Καρυοφύλλης καὶ ἐγένετο τοιοῦτος Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος· ὁ δὲ ἀπῆλθεν εἰς Βουκουρέστιον παρὰ τῇ ἡγεμονίᾳ τῶν Βλάχων Κωνσταντίνῳ Βασσαράβα, ὃς καὶ «περιθάλψεως αὐτὸν οὐ τῆς τυχούσης καὶ τιμῆς ἤξιωσε, τῇ τε πρώτῃ Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίῳ συνδιατρίβειν ἐποίησεν ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ Ραδοῦλ βόδα ἐπιλεγομένη»· καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ δὲ διατρίβοντος τοῦ Καρυοφύλλου ἐτάραξεν αὐτὸν Δωσιθεὸς ὁ Ἱεροσολύμων, ὁ δὲ ἡγεμὼν «αὐτοπροσώπῳ παρουσίᾳ διεμέψατο τῷ Ἱεροσολύμων»· ὁμοῦς δὲ Δωσιθεὸς ὁ Ἱεροσολύμων διαστρέφει τὰ κατὰ τὴν κατὰ Ἰωάννου Καρυοφύλλου σύνοδον ἐκείνην (1).

Μελέτιος ὁ Ἀθηναίων διηγούμενος τὰ κατὰ τὴν κατὰ Ἰωάννου Καρυοφύλλου σύνοδον ταύτην καὶ μηχανημάτων τὰ κατὰ Ἰωάννου Καρυοφύλλου Ἐγχειρίδιον Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων προστίθεται· «ἐξ οὗ, ὡς φασί, τὰ πλείω ἀμφιβάλλεται» προστίθεται δ' ὁ Μελέτιος περὶ τοῦ Δωσιθέου τάδε· «φιλοπόνας δὲ τις ὢν καὶ φιλομαθῆς ἔδοξε γεγονέναι καὶ πολυμαθῆς, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν ἐξακριβούντων» (2).

Τὴν κατὰ Ἰωάννου Καρυοφύλλου βάρβαρον ταύτην ἐπίθεσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου Καισάριος Δαπόντες παριστορῶν ἀποδίδωσιν ὡς γεγонуῖαν κατὰ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὴν πατριαρχίαν Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης, ἐπιπροσθέτων ὅτι ὁ τε Καρυοφύλλης καὶ ὁ Μαυροκορδάτος ἦσαν πρότερον ἐσκανδαλιμένοι (3). Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος μέμνηται τοῦ γεγονότος ὡς παραδείγματος τοῦ σφόδρα ὀργίλου τοῦ ἀνδρός χαρακτηῆρος (4).

(1) Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἐγχειρίδιον κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου, σελ. 84-98.

(2) Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία Μελετίου ἡμετροπολίτου Ἀθηνῶν, τόμ. Α, σελ. 482.

(3) Δαπόντες Καισαρίου Χρονογράφος, ἐν Σάθα Κωνσταντίνου Ν. Μεσαιωνικῆ βιβλιοθήκη, τόμ. Γ, σελ. 39.

(4) Παπαρρηγόπουλος Κ. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, (ἐν Ἀθήναις, 1896, εἰς 8ον), ἔκδ. γη, τόμ. Γ, σελ. 534.

Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει μηνὶ Νοεμβρίῳ ἐβδόμῃ τοῦ ἔτους αχμα^{ου} (1) καὶ ἐδιδάχθη παρὰ Ἰωάννου Καρυοφύλλου (2) καὶ ἐν τῷ ἐν Ρώμῃ σχολείῳ τοῦ ἀγίου Ἀθασίου (3), φιλοσοφίαν δὲ καὶ ἰατρικὴν ἐν Παταύῳ, ἔτει αχξδ^ω γενόμενος ἐγκρατὴς ἐκατέρων (4)· ὅτε δ' ἦν ἐν Παταύῳ διδασκόμενος ἔγραψεν ὁ Ἰωάννης Καρυοφύλλης πρὸς Μελέτιον τὸν Φιλαδελφείας εἰς Βενετιάν τὴν δημοσιευομένην ὧδε ἐπιστολὴν περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, γραφεῖσαν μηνὸς Μουνυχιῶνος δεκάτῃ ἰσταμένου τοῦ ἔτους αχξδ^{ου}, ἐν ἣ τὸν Ἀλέξανδρον υἱὸν ὀνομάζων γράφει τοιάδε· «τῷ δὲ καὶ χρηστὰς τὰς ἐλπίδας παρεγγυᾶσθαι ἡμῖν περὶ τοῦ αὐτοῦ διατρίβοντος ἡμετέρου υἱοῦ Ἀλεξάνδρου, περὶ τῆς κατὰ σπουδὴν αὐτοῦ ἐπιδόσεως, πῶς δοκεῖς ἀναπτεροῦσθαι με, πάντων τῶν ἄλλων ἐξηπορημένου, ὅσα πρὸς τὴν καθ' ἡγίαιαν εὐζωίαν συντείνονται»· πᾶσα δ' ἡ ἐπιστολὴ δείκνυσι μεγίστην μεριμναν τοῦ Καρυοφύλλου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὁ Καρυοφύλλης γενόμενος διδάσκαλος τῆς μητρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρωξάνδρας καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ κηδεστὴς τῷ υἱῷ αὐτοῦ Μανωλάκῃ τῆς αὐτῆς θγατρὸς Ζωῆς, φροντίζων περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Παταύῳ, καὶ ἐπανελθόντα εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν Ἀλέξανδρον βεβαίως ὡς υἱὸν ἐπροστάτευσεν· μάλιστα δὲ ἐκπεσόντος τοῦ ἀξιωματοῦ τοῦ ἐρμηνεύου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ καθειρχθέντος μετὰ τὴν περὶ τὴν Βιέννην τροπὴν τοῦ Καρᾶ Μουσταφᾶ, ὡς τῶν συγγενῶν τοῦ Μαυροκορδάτου κατείρχθη καὶ ὁ Καρυοφύλλης ἔτει αχπδ^{ου} μηνὸς Φεβρουαρίου ἐνδεκάτῃ. «Συνελήφθη, λέγει, ὑπὸ τοῦ καγιμακάμη Καρᾶ Χασάνογλη καὶ ἀπήχθη ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅστις ζητῶν παρ' ἐμοῦ πουγγία . . .

(1) Δάμπρου Ἐσπυρίδωνος Γενεολογικά σημειώματα Νικολάου Μαυροκορδάτου καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων, ἐν Καταλόγοις κωδίκων ἐν ταῖς μοναῖς τῆς νήσου Ἄνδρου Ἀγ. Νικολάου καὶ Παναχράντου καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου Κορθίου, (ἐν Ἀθήναις, 1899, εἰς 8ον) σελ. 24.

(2) Δαπόντε Καισαρίου Ἱστορικός κατάλογος ἀνδρῶν ἐπισήμων, ἐν Σάλζα Κωνσταντίνου Ν. Μεσαιωνικῇ βιβλιοθήκῃ, τόμ. Γ^ω σελ. 166.

(3) Legrand Émile Genealogie des Maurocordato de Constantinople, (Paris, 1900, in 8°), pp. 45-46.

(4) Della università di Padova. Cenni ed iscrizioni, (Padova, 1841, in 8°) p. 41.

καὶ γρόσσια τετρακόσια, ἔθετό με εἰς τήρησιν τοῦ Μουχσούραγα, λέγων δῆθεν εἶναι ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου, δόντος μοι πρὸς φύλαξιν » τῇ δὲ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα « διὰ μεγάλης δαπάνης, λέγει μείνας ἐκεῖ ἡμέρας ὀκτώ, ἐλυτρώθην » (1).

Τοιοῦτου γενομένου τοῦ Ἰωάννου Καρυοφύλλου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον καὶ διὰ τοιούτων συνδεομένου δεσμῶν μετ' αὐτοῦ, οὗτος ὁμως διεπράξατο τὴν κατὰ τοῦ Καρυοφύλλου βάρβαρον ἐπίθεσιν οὐχὶ ἐκ ζήλου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἵνα καταλάβῃ οὐ ὠρέγετο ἀξιώματος ἐκείνου τοῦ μεγάλου λογοθέτου, ἐκ συστάσεως συμπράττοντος, ὡς ἔφθην εἰπών, Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων καὶ συνευδοκοῦντος τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης· διότι ἂν ὁ ἀνὴρ ἤμαρτεν ἀφ' οὗ μετέγνω καὶ ὑπέγραψε μάλιστα τὴν αὐτοῦ καταδικὴν καὶ ἔτυχε συγγνώμης, πᾶν κατ' αὐτοῦ μετὰ ταῦτα καὶ ἐν γήρατι γιγνόμενον κατὰ συγγενοῦς καὶ προστάτου ἦν ἀνάξιον τοῦ ἐπὶ τῷ ὀνόματος καὶ τοῦ ἀξιώματος οὐ ἐκτεῖσαιτο.

Ἐν τῇ πρὸς Μελέτιον τὸν Φιλαδελφείας ἐπιστολῇ ὁ Ἰωάννης Καρυοφύλλης γράφει καὶ τὰς ἀγνωσταί μοι καὶ τὰ τοῦ Κεφαλληνίας, ὅθεν ἤχθησθην τῷ ἀτοπηματι, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἤχθησθην ἐπὶ τῇ ἀνατροπῇ τοῦ ἐσάπαζ ἀπονεμηθέντος παρὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνῳ τῆς Φιλαδελφείας κατὰ καιροῦ προισταμένῳ προνομίῳ». Ταῦτα βεβαίως ἀνάγονται τὸ μὲν εἰς τὰς διαφορὰς καὶ διχوستασίας τῶν Κεφαλλήνων καὶ Ζακυνθίων ἱεραρχῶν Ἱερεμίου καὶ Σεραφεῖμ ὧν μὲνηται Παναγιώτης Χιώτης (2), τὸ δὲ εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ προνομίου τῶν Φιλαδελφείας ἱεραρχῶν « καὶ αὐτοὺς τῆς τε Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας τοὺς ἐπισκόπους » (3), χειροτονεῖν ἐπὶ τούτοις δ' ὁ Ἰωάννης Καρυοφύλλης προστίθεται « ἀδιόρθωτον ἔοικε τὸ ἐπιπολάζον ἤδη τῇ ἐκκλησίᾳ κακόν ».

Τὸ δημοσιευόμενον σημείωμα περὶ τοῦ γεγονότος κατὰ τοῦ Ἰωάννου Καρυοφύλλου, ἐξ οὗ μανθάνομεν τὴν ἀλήθειαν, ἀντέγραψα ἐκ

(1) Ζερλέντου Περικλέους Γ. Ἰωάννου Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 32.

(2) Παναγιώτου Χιώτου Ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα Ἑπτανήσου, (ἐν Ζακύνθῳ, 1888, εἰς 8ον) τόμ. Γος, σελ. 145-6.

(3) Βελούδου Ἰωάννου Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ. Ἱστορικὸν ἕκδομα ἐκδ. βα, (ἐν Βενετίᾳ, 1893, εἰς 8ον), σελ. 77-75.

τῆς ἐν Βρεττανικοῦ μουσείου βιβλιοθήκῃ συλλογῆς Additional ὑπ' ἀριθμῷ 8232.

Ἐκ δὲ τῆς ἄλλης ἐπιστολῆς τοῦ Ἰωάννου Καρυοφύλλου πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς γίγνεται δῆλον, ὅτι τὸ κοινὸν τῶν Θεσσαλονικέων διεφέρετο, καὶ ὅτι οἱ Θεσσαλονικεῖς κακῶς ἤκουσαν τὸν παρὰ τοῦ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης τὸ πέμπτον πατριαρχούντος τιμηθέντα Ἀσάνην· ὅθεν ἔγραψαν τὰ περὶ τούτου παραπονούμενοι τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ, ὃς ἀπήντησεν αὐτοῖς καὶ ἅμα τε παρήνει εἰς ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην· ὁ μνημονευόμενος Ἀσάνης ἐστὶ πιθανῶς ὁ « Ἀσσανος Λάσκαρις Θεσσαλονικεὺς ἰατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἀχροατῆς τῶν ἐν Παταύῳ σοφῶν » (1).

Ὁ δὲ Θεσσαλονικέων ἱεράρχης πρὸς ὃν οἱ Θεσσαλονικεῖς διεφέροντο, ὃν ὁ Ἰωάννης Καρυοφύλλης λέγει ὄντα « ἄνδρα μεμετρημένον, ζῶντα κατὰ λόγον, μετριάζοντα πρὸς πάντα, φέροντα ἴχνη τοῦ μεγάλου χαρίσματος τῆς ἱερωσύνης », ἐκαλεῖτο Νεόφυτος Δαμαλας ἀνὴρ Χίος, ἀπὸ πρωτοσυγκέλλου δὲ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἔτει ἀχπ^ω μηνὸς Ἰουλίου ἐβδόμῃ ἐπὶ δέκα ἐγένετο μητροπολίτης Θεσσαλονικέων (2). Ὁ Νεόφυτος καθείρχθη ἐν κατέρῳ παρὰ τῶν Ὀσμανιδῶν, πιθανῶς ἕνεκα τῶν διαφορῶν τοῦ κοινοῦ τῶν Θεσσαλονικέων καὶ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ ἔτους ἀχπ^ω ἤχθη ἀπὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης μετὰ τοῦ Ὀσμανιδῶν στόλου εἰς Κωνσταντινούπολιν (3). Σημείωμα κείμενον ἐπὶ χειρογράφου τεύχους ἀποκειμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Θεσσαλονικίῃ μονῆς τῶν Βλαταίων λέγει περὶ τῆς Νεοφύτου καθαιρέσεως τάδε « † μηνὶ Αὐγούστῳ κ^η ἰνδικτιῶνος ι' ἔβαλαν τὸν μητροπολίτην τῆς πολιτείας ταύτης εἰς τὸν γουλᾶν, καὶ εἰς τὰς κε' τοῦ Νοεμβρίου ἐδιαβάστησαν γράμματα πατριαρχικὰ καὶ τῆς βασιλείας ὀρισμὸς νὰ εἶναι μαζήλης ἡγουν ἐξω τῆς ἐπαρχίας· καὶ ἐχειροτονήθη ὁ κύρ Μεθόδιος ἀντ' αὐτοῦ τὸν Φεβρουάριον κατὰ ἀχπ^ζ ἰνδικτιῶνος ι' » (4).

(1) Βενδότη Γεωργίου Προσθήκῃ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Μελετιίου μητροπολίτου Ἀθηνῶν, (ἐν Βιέννῃ, ἀψ^η, εἰς 4ον), τόμ. Δος, σελ. 145.

(2) Ζερλέντου Περικλέους Γ. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 26.

(3) Ζερλέντου Περικλέους Γ. Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, σελ. 36.

(4) Π. Ν. Παπαγεωργίου Ἡ ἐν Θεσσαλονικίῃ μονὴ τῶν Βλαταίων καὶ τὰ μετόχια

Μιχαήλ Λέκιεν ἡμαρτημένως ἀποδίδωσι τὸ γεγονός ἔτει αχλδ^{τω} γράφων τοιάδε «Anno 1694 Thessalonicae episcopatum gessit Neophytus qui post triennium a Turcis ejectus ad triremes dammatus est» (1). Ἐὰν ὁ Νεοφύτος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν, καὶ μὴ ἄλλος τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν Θεσσαλονικέων ἐκκλησίαν, συνυπέγραψε δυοὶ γράμμασι ἐπὶ πατριάρχου Ἰακώβου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης γεγονότα μηνὶ Φεβρουαρίῳ τοῦ ἔτους αχπη^{ου}, διότι τὸ ἐν αὐτοῖς ἐνδέκατον ἔτος τῆς 4ης ἰνδικτιῶνος προσπίπτει κατὰ τὸ ἔτος αχπη^{ον}· καὶ ἐν ἄλλῳ συνυπέγραψε γράμματι ἐπὶ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προύσης περὶ τοῦ αὐτοῦ νεωτερίσαντος ἀρχιεπισκόπου Σιναιῶν γεγονότι μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ ἔτους αχπη^{ου}, κατὰ τὸ ἐν τῷ γράμματι κείμενον δωδέκατον ἔτος τῆς 4^{τας} ἰνδικτιῶνος (2). Ἄνθιμος Ἀλεξούδης τίθεται τὴν Νεοφύτου ἀρχιερατείαν ἔτεσι αχπ-αχπή (3).

Περὶ τοῦ λουθηροκαλβινόφρονος Καρυοφύλλου, καὶ οὗ συνεγράφατο αἰρετικοῦ βιβλιαρίου, καὶ τῆς τοῦτου ἀνατρέσεως παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων Δοκασθεῶν καὶ τοῦ γῆς κατέστρεψε τὸν βίον.

Ὁ αἰρετικὸς οὗτος Καρυοφύλλου ἦν ἄρχων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας· ἦν ὁμως ἐκπεπτωκὸς εἰς τὰ θολερὰ νάματα τῆς καλβινικῆς αἰρέσεως. Αἰτήσας οὖν τινὸς Κωνσταντινοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ στολνίκου τῆς αὐθεντίας Οὐγγροβραχίας συνεγράφατο βιβλιάριον τι ζητήματά τινα περιέχον περὶ τῆς θείας προνοίας γέμοντα πάσης καλβινικῆς φρενοβλαθείας καὶ εἰς ἄχρον ἀντικείμενα τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· ὅπερ βιβλιάριον τύποις ἐκ-

αὐτῆς, ἐν K. Krumbacher Byzantinische Zeitschrift, (Leipzig, 1889, in 8o) B. VIII, S. 406.

(1) Le Quien Mich. Oriens Christianus in quator patriarchatus digestus, (Parisii, 1740, in fol.), tom. I, col. 66.

(2) Νεοκλέους Παύλου Τὸ κανονικὸν δίκαιον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ· σελ. 67-72, 73 77, 78-87· καὶ Τὰ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ἐπίσημα ἔγγραφα, σελ. 73-79.

(3) Χρονολογικοὶ κατάλογοι τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευσάντων κατ' ἐπαρχίας, ἐν Νεολόγῳ ἔτει ΚΕω, 21 Ὀκτωβρίου 1890, ἀριθμῷ 6369.

δους ἐν τῇ πανεκλάμπρῳ μητροπόλει τῆς Οὐγγροβλαχίας Βουκουρε-
 στίῳ διένειμέ τισι τῶν ἀρχιερέων καὶ αὐτῷ τῷ πατριάρχῃ. Ἦν δὲ
 τότε πατριάρχης ὁ ἀπὸ Προύσης Καλλίνικος. Εἰς δὲ τις τῶν λαβόν-
 των ἀρχιερέων φέρων ἐν ἐξ αὐτῶν ἔδειξε τῷ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων
 κυρίῳ Δοσιθέῳ, ἀνδρὶ σοφωτάτῳ εἰς τε τὰ περὶ τῆς πίστεως καὶ τὸν
 ζῆλον τοὺς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ πάντας πολλῶ τῷ μέτρῳ ὑπερβάλλοντι·
 ὅστις διελθὼν ἀκριβῶς τὸ ῥηθὲν βιβλιάριον καὶ διαγνοὺς τὴν ἐν αὐτῷ
 κακοδοξίαν, ὑπὸ τε τοῦ διαπύρου ζήλου ἐκθερμανθεὶς κινεῖται πρὸς
 ὑπεράσπισιν τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου θρησκείας καὶ ἀναίρεσιν τοῦ δια-
 ληφθέντος αἰρετικοῦ βιβλιαρίου. Ἦν δὲ τὴνικαῦτα ἐν Κωνσταντινου-
 πόλει καὶ ὁ πολὺς ἐν τε σοφίᾳ καὶ συνέει καὶ ὀρθοδοξίᾳ, ὁ ἐξ Ἀπορ-
 ρήτων καὶ μέγας διερμηνευτὴς τῆς κραταιᾶς βασιλείας τῶν Ὁθωμα-
 νῶν κύριος Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος· συγκροτεῖται τοίνυν σύνοδος
 πληρεστάτη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ παρουσίᾳ τοῦ τότε πατριαρ-
 χοῦντος κυρίου Καλλινίκου, τοῦ τε σοφωτάτου κυρίου Δοσιθέου Ἱερο-
 σολύμων καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐγκρίτων ἀρχιερέων καὶ πάντων τῶν
 τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κληρικῶν καὶ προσεγεθὲν τὸ κακόφρον ἐκείνο
 βιβλιάριον μετὰ πολλῆς ἐρεῦνης καὶ ἀκριβοῦς βασάνου ἀππλέεσθαι
 αἰρετικὸν αὐτὸ τε καὶ ὁ τοῦτο γραψάμενος Καρυοφύλλης· ἀποκηρύτ-
 τεται οὖν καὶ τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλεται τὸ τε βιβλιάριον καὶ ὁ
 συγγραφεὺς ὡς αἰρετικὸς καὶ καλθινόφρων. Ὁ δὲ καλὸς Καρυοφύλλης
 ἐν μηδενὶ θέμενος τάς τε ἀρὰς καὶ τὸ ἀνάθεμα, αἷς καθυποβέβλητο,
 ἐν τῇ ἐπομένῃ κοινῇ ἑορτασίμῳ — ἦν δὲ Κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας,
 ὡς λέγεται, ἥτις καὶ ἐκ τοῦ συμβάντος ὠνομάσθη Κυριακῇ τῆς γρον-
 θοδοξίας· — τῶν χριστιανῶν συνελεύσει ἐν τῇ κατὰ τὸ πατριαρχεῖον
 μεγάλη ἐκκλησία συνεκκλησιάσας ἑαυτὸν κατέλαβεν ὄνπερ πρὸ τῶν
 ἀρῶν ἔτυχε τόπον. Τότε ὁ Ἱεροσολύμων (ἔτυχε γὰρ τότε συλλει-
 τουργῶν) ζήλου πλησθεὶς λόγον στηλιτευτικὸν κατὰ τοῦ Καρυοφύλλη
 ἐξεφώνησεν, ἐν ᾧ τὸ τε βιβλιάριον καὶ τὸν συγγραφέα στηλιτεύσας
 καὶ ἀποκηρύξας καὶ ταῖς παλαμναιοτάταις ἀραῖς καθυποβαλὼν τῷ
 τῶν χριστιανῶν πλήθει ἀναθεματίσαι παρεκελεύετο καὶ τῆς ἐκκλησίας
 ὡς ἀποκήρυκτον ἐκβαλεῖν. Πρῶτος οὖν πάντων ὁ Μαυροκορδάτος
 Ἀλέξανδρος ὑπὸ τοῦ περὶ τὴν πίστιν διαπύρου ζήλου ἐκθερμανθεὶς
 ἔλαβέ τε τοῦ τραχήλου τὸν Καρυοφύλλη καὶ ἐκ τοῦ στασιδίου αὐτὸν
 ἀπωθούμενος ἐδίωξε τῆς ἐκκλησίας, καίτοι γε οὐ χωρὶς τραυμάτων·

ὁ γὰρ Καρυοφύλλης ἐλκόμενος παρὰ τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων ἀντήρε χεῖρα αὐτῷ· τὸ μέντοι πλήθος τῶν περιστοιχούντων ὑπηρετῶν προφθάσαντες καὶ αὐτὸς ὁ ἐξ Ἀπορρήτων οὐκ ὀλίγους αὐτῷ ἐνέτεινε κονδύλους ὥστε καὶ τραυματίαν αὐτὸν ἀποσεῖσασθαι, ὡς λέγεται. Οὕτως οὖν Καρυοφύλλης τοῦ τε κληρικοῦ καταλόγου καὶ τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, καὶ μὴν καὶ τῆς τιμῆς ἐκπεσῶν καὶ περιφρονηθεὶς ὑπὸ παντὸς μετάνοιαν δεῖν ἔγνω ἐφ' οἷς τε ἔπραξε καὶ ἐφ' οἷς συνεγράψατο ὑποκριθῆναι· ὁμολογήσας οὖν ἑαυτὸν ὁμόφρονα τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ καὶ τὰ ταύτης ὀρθὰ δόγματα στέργειν ὑποκριθεὶς προσήχθη ἀναθίματι καθυποβάλλειν ἐπ' ἄμβωνος ἅπερ συνεγράψατο ἐν τῷ αἵρετικῷ βιβλιαρίῳ· ἀλλὰ τῆς μὲν συγχωρήσεως ἔτυχε καὶ τῆς ἐπὶ τῷ ἀναθίματι ἀθώωσης, τῆς δ' αὖθις εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον ἐγκαταλέξεως οὐδ' ἀδυνατήσας. Ὅθεν ἀποδράς ἐκ τῆς Κωνσταντινῆς εἰς Βλαχίαν ᾤχετο. Ἐκεῖ δὲ τῆς Οὐγγροβλαχίας αὐθέντης Κωνσταντῖνος Βασσαράβας βοεβόδας, καίτοι ὀρθοδόξου καὶ εὐσεβεστάτος ὢν, ἀλλὰ τῇ πολλῇ καλοκαγαθίᾳ καὶ τῇ πρὸς τοὺς σοφοὺς ἀνδρας κλίσει, λέγεται, νικώμενος (εἰ δὲ δεῖ τῷ ἀληθέστερον εἰπεῖν ἄπειρος ὢν παιδείας καὶ μὴ εἰδὼς τὴν ἐκείνου αἵρεσιν) περιθάψεως αὐτὸν οὐ τῆς τυχοῦσης καὶ τιμῆς ἤξιωσε, τῷ τε πρώτῳ Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου συνδιατρίβειν αὐτὸν ἐποίησεν ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ Ράδουλ βόδα ἐπὶ λεγομένη, παρ' ἣ φιλίας τε μεγίστης καὶ ὑπερασπίσεως διὰ τε τῆς τύχης ὁμοιότητα καὶ τὴν τοῦ τόπου ταυτότητα μετέσχε. Συμβεβηκότεν δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ τὸν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον εἰς Οὐγγροβλαχίαν παραγενέσθαι χάριν τῆς συνήθους τοῦ παναγίου Τάφου ἐλεημοσύνης, ὁ Καρυοφύλλης παλινωδίαν ἔσας καὶ ὡς κύων ἐπὶ τὸν ἴδιον ἔμετον τὴν αὐτοῦ αἵρεσιν ἐπιστρέψας, δραξάμενος καιροῦ προσῆλθὲν τῷ Βασσαράβᾳ καὶ ἑαυτὸν μὲν πᾶσι τρόποις δικαιώσας, τοῦ δὲ Ἱεροσολύμων κατεπιπῶν, ὅσα ἦν αὐτῷ βουλομένῳ, ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἠκροκλήμενον παρὰ τοῦ Ἱεροσολύμων· ἐνθέν τοι καὶ δικαιωθῆναι παρὰ τῷ Βασσαράβᾳ ἐζήτη. Ὁ δὲ προσκαλεσάμενος τὸν Ἱεροσολύμων ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὰ τοῦ Καρυοφύλλης, ἐδικαίου τε αὐτὸν καὶ τὴν ἐπ' αὐτὸν κρίσιν παράλογον ἔλεγεν· ὁ δὲ Ἱεροσολύμων τότε μὲν οὐδὲν ἀντειπεῖν τῇ δ' ἐπιούσῃ λειτουργήσας ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, λόγον κατὰ τοῦ Καρυοφύλλης ἐξεφώνησεν (οὐ ἡ ἀρχή· Πάλιν πλοῖα καὶ δίκτυα ἐν ᾧ τὸν τε Καρυοφύλλην καὶ τοὺς αὐτοῦ ὑπερασπίζοντας τῷ ἀνα

ματι αὐθις καθυπέβηλε. Δεινῶς οὖν διατεθείς ἐπὶ τούτῳ ὁ Βασσαράβας αὐτοπροσώπῳ παρουσίᾳ διεμέμφετο τὸν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῷ παραθέντι· ὁ δὲ ἄριστα ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὡς οἱ νόμοι εἰς τὰ τῆς Βλαχίας βουναὶ οὐκ ἐτέθησαν, μήτε παρὰ τῶν αὐθεντῶν τῆς Βλαχίας, ἀλλ' ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὑπὸ βασιλέων καὶ συνόδων· εἴτε οὖν ἔχει τι φάναι ὁ Καρυοφύλλης, ἀπέλθωμεν ἅμα εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰπάτω· καὶ οὕτω τὸν Βασσαράβαν κατεσίγασε. Μετὰ δὲ ταῦτα διαβάντος τοῦ Δοσιθέου εἰς Μολδοβλαχίαν, ὁ Καρυοφύλλης μετεκλήθη εἰς τὰ ἐκεῖ δικαιοτήρια, ἔτι ὧν ἐν τῇ ἀσυγχωρησίᾳ καὶ ἀμετανοησίᾳ. Καὶ εἰς Βλαχίαν ἔλθων ἐν ἔτει ἀχλγ' ἐψιθύριζε πάλιν τὴν αἵρεσιν καὶ ἦν πάντοτε ὁμοιος ἑαυτῷ· καὶ ἐν τούτοις παρεπέμφθη εἰς τὰ ἐκεῖτε δικαιοτήρια. (Δοσιθέου ἐν τῷ Καρυοφύλλῃ συντάγματι).

Μελετίῳ Χορτακίῳ καὶ ὑπερτίμῳ.

† Πανιερώτατε καὶ λογιώτατε μητροπολίτα Φιλαδελφείας καὶ πατέρων ἐμοῖ προσφιλέστατε, εἶμι σου τὸ ἔνθεον σκήνος ὑγιαίνον καὶ πάσης ἐπιρροίας ἀνώτερον.

“Ὅσην χαρὰν τὰ τῆς ἱερᾶς σου χειρὸς ἡμῖν προμνηστεύεται γράμματα, οὐ κάλαμος, οὐ γλῶττα, ἀλλ' οὐδὲ τῶν τῆδε ὑπερκείμενος νοῦς ἐντυπῶσαί τε καὶ διατρανῶσαι καθ' ἑαυτὸν δύναται, οὐ μόνον ὅτι παρὰ σοφοῦ καὶ μετόχου κατὰ σπουδὴν ἀρετῆς, ἀλλ' ὅτι καὶ παρ' εὐεργέτου, καὶ ἐς τὰ μάλιστα εὐνοοῦντος ἡμῖν· τῷ δὲ καὶ ὡς χρηστὰς τὰς ἐλπίδας παρεγγυᾶσθαι ἡμῖν περὶ τοῦ αὐτόθι διατρίβοντος ἡμετέρου υἱοῦ Ἀλεξάνδρου, περὶ τῆς κατὰ σπουδὴν αὐτοῦ ἐπιδόσεως, πῶς δοκεῖς ἀναπτεροῦσθαι με, πάντων τῶν ἄλλων ἐξηπορημένου, ὅσα πρὸς τὴν καθ' ὑγίειαν εὐζωίαν συντείνεται· ἀνθ' ὧν τί ἂν ἄλλο εὐξαίμεθα τῇ σῇ καλοκαγαθίᾳ ἢ ὅτι ὁ τῶν ὄντως ἀγαθῶν ταμίης καὶ παροχεὺς προσεπεδαφιλεύσατο ἀπὸ τῶν ἀκενώτων αὐτοῦ θησαυρῶν, χάριτας αἰδίου, συντηρητικὰς μὲν ἐν τῷ τῆδε βίῳ καὶ παραστατικὰς τῶν κατ' ἀρετὴν ἐλλάμψεων, ἐν τῷ μέλλοντι δὲ ἀνατακτικὰς καὶ συνοπτικὰς τῆς θεοειδοῦς ἀπολαύσεως. Ὅσα γοῦν ὁ ἐμὸς υἱὸς παρασημειοῦται ἡμῖν τῆς σῆς ἐμμελείας καὶ ἐπιμελείας, ἀριθμόν, κατὰ τὸν Λυρικὸν ποιητὴν, διεπέφευγε, καὶ τρόπον τινὰ τὸ ἐν τοῖς οὔσι

μὴ ἄπειρον ἐνεργεία εἶναι τοῦ φιλοσόφου διὰ πολλῶν ἀποδεικνυμένου ὡς πάσης αἰσθήσεως καὶ νοήσεως ἀπφκισμένον, ἀναποδείκτως καὶ ὡς ὑπ' αἰσθησιν ὑποπίπτον, ὃ καὶ μᾶλλον οἰκείον τῇ καθ' ἡμᾶς γνώσει, εἰσάγει, καὶ ἐναργῶς ὑποτίθεται ἡ ἀπειρία τῶν κατ' αὐτὴν εὐεργεσιῶν. Γένοιτο οὖν πολλὰ κάγαθὰ τῇ χρηστῇ σου καὶ χρυστῇ προαρέσει, ὡς καὶ δεόμεθα, τῇ συνήθει φιλανθρωπία δὴ χρωμένη, τῇ αὐτῆς αὐθις προμηθείας ἀξιοῦν τοῦτον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παροτρύνει ἐπὶ μελέτῃ τῶν κατὰ μαθηματικὴν ἐπιστημῶν, ὧν ἡ μὲν περὶ τὸ συνεχές, ἐν θέσει ἀκίνητον καταγίνεται, ἡ δὲ περὶ τὸ συνεχές καὶ κίνητον, ἡ δὲ περὶ τὸ διωρισμένον καθ' αὐτὸ θεωρούμενον, ἡ λοιπὴ δὲ περὶ τὸ ἐν σχέσει καὶ πρὸς ἄλλο. Αἱ γὰρ τοιαῦται τῶν ἐπιστημῶν ὡς ἐξαισιοί τε καὶ θαυμασιῶν ἐξαγγελτικάι, ἐνταῦθα ἀποσεμνύνοντα μᾶλλον τῶν ἄλλων. Πρόσθεσ ὅτι καὶ διὰ τὸ τῶν ἀποδείξεων ἀκριβῆ εἰς στάσιν καὶ ὄρον ἐξείρετον τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, φυσικῆς φημι καὶ μεταφυσικῆς, ναὶ μὴν καὶ αὐτῆς τῆς ἰατρικῆς, μάλα συμβάλλονται. Ἄγε δὴ, ὦ θεράπων Κυρίου, ἀναπλήρωσόν μοι τὰ τῆς ἐφέσεως, καὶ προτρεπτικῶς μὴ κατοκνεὶ καθάπτεσθαι τῆς τοῦ νέου τουτουῦ περὶ τὰ τοιαῦτα προθυμίας, ὡς ἂν ἀπὸ τούτων πάντων κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τι ὀλοκλήρῳ ἀποτελεσθῆι, ὡς εἶναι καὶ ὄν, καὶ ἐπομένως ἀγαθόν. Ἐγνωσται μοι καὶ τὰ τοῦ Κεφαλληνίας, ὅθεν ἠχθέσθη τῷ ἀτοπήματι, ἀλλὰ καὶ σφοδρὰ ἠχθέσθη ἐπὶ τῇ ἀνατροπῇ τοῦ ἐσάπαξ ἀπονεμηθέντος παρα τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τῷ τῆς Φιλαδελφείας κατὰ καιροὺς προΐσταμένῳ προνομίου· ἀλλ' ὡς οἶδεν ἡ σαφωτάτη σου κεφαλὴ, τὰ ἄτοπά εἰσι συνεπόμενα. Ἐνὸς δοθέντος μυρία ἔψεται· ἀδιόρθωτον ἔοικε τὸ ἐπιπολάζον ἤδη τῇ Ἐκκλησίᾳ κακόν. Ἄλλ' ἡ σὴ μὲν αἰδεσιμότης εἴη εὐδαιμονοῦσα ὅσα δυνατὸ εὐδαιμονῆσαι ἀνθρώπῳ, γραμμάτων δὲ τῶν παρ' αὐτῆς μὴ ἀπαξιοῖν ἡμᾶς ἐκλιπαροῦντας τὸ θεῖον ὑπὲρ εὐζωίας αὐτῆς· ἀχξδφ, Μουνοχιῶνος δεκάτη ἰσταμένου.

† Τιμιώτατοι καὶ χρησιμώτατοι κληρικοὶ καὶ ἄρχοντες τῆς μητροπόλεως καὶ πολιτείας Θεσσαλονίκης καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ ἀσπαζόμενος προσαγορεύω τὴν ὑμετέραν τιμιότητα, ἐκλιπαρῶν τὸ θεῖον διατηρεῖν ὑμᾶς ὑπερτέρους ἐπιηρείας ψυχικῆς καὶ σωματικῆς καὶ ἀνωτέρους

καιρικῶν συμπτωμάτων καὶ τυχικῶν ρευμάτων καὶ ἐν-
τυχεῖν τὸ παρὸν ἐν θυμηδία ἀμεταπτώτῳ.

Ἔλαβον τὴν κοινὴν ὑμῶν ἐπιστολὴν, ἔγνω τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα, ἐχάρην εἰς ὑπερβολὴν κατανοήσας ἐξ αὐτῆς τὴν εὐλάβειαν ἣν
σώζετε πρὸς τὸν πανιερώτατον ἀρχιερέα ὑμῶν, ὅτι καὶ ἡ ἀρχιερωσύνη
του, καθὼς εἶναι εἰς ὑμᾶς γνωστὴ ἡ πολιτεία του, εἶναι ἄνθρωπος
μετρημένος, ζῆ κατὰ λόγον, μετριάζει πρὸς πάντα, φέρει ἔχνη τοῦ
μεγάλου χαρίσματος τῆς ἱερωσύνης, τοῦ ὄντως ὑπὲρ τὰς οὐρανίους
ἀψίδας ὑπερεκτεινομένου· ὁμως μοῦ ἐφάνη δυσχερὲς νὰ διαφέρεσθε
πρὸς ἀλλήλους, ὄντες κοινωνοὶ τῆς αὐτῆς πατρίδος, τῆς αὐτῆς πο-
λιτείας καὶ ἐξαιρέτως τῆς ἱερᾶς κοινωνίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος,
δι' ἧς ἐνούμενοι ἀπαρτίζεσθε εἰς ἓν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ταύτης,
ὑποτασσόμενοι τῷ Κυρίῳ τῇ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπῃ, δι' ἧς καὶ ἡ ὀρθό-
δοξος ἡμῶν εὐσέβεια ὁμολογεῖται· ἀγαπήσωμεν γάρ, φησιν, ἀλλήλους
ἡ ἱερὰ λειτουργία, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν· Ἐγὼ, ἀδελφοί, οὔτε
τὸν κύριον Ἀσάνην ἐθεασάμην ποτε αὐτοφεί, οὔτε τὴν ὑμῶν τιμώ-
τητα, ἀλλ' ὡς ὀφειλέτης ὢν τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγάπης, ἧτις καὶ συν-
δεσμος πίστεως λέγεται κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, παραινῶ ὑμᾶς
ὡς ἀδελφούς τὴν εἰρήνην ἐγκολποῦσθαι καὶ τὴν ἀγάπην ἐνστερνίζεσθαι,
ἧτις οὐ ζηλοῖ, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, πάντα στέγει, πα-
ρακελευόμεθα γάρ μετὰ πάντων, εἰ δυνατόν, εἰρηνεῦεῖν· ἡμεῖς ἔτι
διατρίβοντες ἐν Ἀδριανοῦ, αὐτήκοοι ἐγενόμεθα τῶν λόγων τοῦ πανα-
γιωτάτου πατριάρχου, ὅτι εἶχεν ὀρεξιν νὰ τιμήσῃ τὸν κύριον Ἀσάνην,
διὰ κάποια προτερήματα ὅπου ἔχει, καὶ ἡμεῖς ἐσυναϊνέσαμεν νὰ τε-
λειωθῇ ἡ ἐφεσίς του· δεῖ γάρ ὑπέικειν τῇ ὑπεροχῇ, οὕτω γάρ ἀρεστὸν
τῷ Θεῷ· ὁμως καθὼς ἐμάθαμεν ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς ὅπου ἦλθαν ἐκεῖ-
θεν, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρχεται ὁ παναγιώτατος, καὶ τότε θέλομεν
συνομιλήσει καὶ θέλομεν κοινολογήσει μετὰ τῆς παναγιότητός του καὶ
ὁ τι ἂν φανῇ εὐλογον καὶ πρὸς ἀποπλήρωσιν τοῦ προστάγματος τοῦ
παναγιωτάτου καὶ πρὸς μέθοδον εἰρήνης καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς ἀλλή-
λους τῆς ἐντιμότητος ὑμῶν, γενήσεται. Ταῦτα μὲν διὰ τοῦ παρόντος·
ὁ δὲ παροχεύς τῆς εἰρήνης δῶψ ὑμῖν τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν
εἰρήνην ἐν Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ἀχπδ' Ἰουλίου α'.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΛΟΥΚΑΡΕΩΣ

ΠΡΟΣ ΑΞΕΛΙΟΝ ΟΞΕΝΣΤΙΕΡΝΑΝ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΥΠΟ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Γ. ΖΕΡΑΕΝΤΟΥ

Γουσταῦος Ἀδόλφος ὁ Σουηκῶν βασιλεὺς μόλις ἀπὸ τοῦ ἀχλ
έτους ἀποβάς εἰς Γερμανίαν ἀνεμίχθη ὑπὲρ τῶν Ἀναμορφωτῶν εἰς τ
θρησκευτικὸν τριακονταετῆ πόλεμον· μετὰ δὲ θριάμβους ἀλλεπαλλ
λους αἰεὶ ποτε νικητὴς καὶ ἀκαταμάχτος ἐπὶ διετίαν ὅλην μετὰ κατ
πληκτικῆς ταχύτητος ἀνὰ τὴν Γερμανίαν ἐλαύνων ἔδωκε τροπὴν νέ
εἰς τὰ τοῦ πολέμου, ἐξ οὗ πάντες ἠτένισαν πρὸς αὐτόν.

Καὶ ὁ αἰοίδιμος δὲ πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλ
Λούκαρις ἐκ τῶν περιστοιχούντων αὐτῶν χαλεπωτάτων κακῶν,
παρήγαγεν ἡ Φράγκων ἐκκλησία, ἐστρεψε τὴν προσοχὴν πρὸς τοὺ
Ἀναμορφωτάς, παρ' ὧν ἠλπίζε βοήθειαν· καὶ δὴ ἔγραψε πρὸς τὸν ἐν
δοξῶν τῶν Σουηκῶν βασιλέα Γουσταῦον Ἀδόλφον ἐπιστολάς καὶ δῶ
ρον ἔστειλε βιβλὸν χειρόγραφον διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέ
σβεως τοῦ Γουσταύου, Παύλου Στρασβουργίου, ἢ σὺν ἄλλοις κα
Ἐπόμνημα εἰς τὴν ἱερὰν βίβλον τοῦ Ἰωβ περιεῖχε Μία τῶν ἐπιστο
λῶν τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὸν βασιλέα Γουσταῦον, γραφεῖσα μηνὸς Ἰου
λίου ἐνδεκάτῃ τοῦ ἔτους ἀχλβου, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Φρειδερίκου Συλ
βουργίου (1), ἣν ἀνεδημοσίευσεν Ἰωάννης Βελούδης (2) καὶ Εὐδόξιος
Χουρμουζάκης (3).

Τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου καγκελλάριος καὶ μετὰ τὸν ἠρωϊκὸν θά
νατον αὐτοῦ ἐξαρχος καὶ παραστάτης εἰς τοὺς πολέμους ἐγένετο
Ἀξελίος Ὁξενστιέρνας· πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐπιστέλλονται αἱ δη

(1) Catalogus Graec. Biblioth. Vatican., (Francofurti, 1702, in 4°), Part II, p. 238.

(2) Χρυσόβουλλα καὶ γράμματα τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν ἀνήκοντα εἰς τοὺ
Φιλαδελφείας μητροπολίτας, (ἐν Βενετίᾳ, 1893, εἰς 8ον), ἔκδ. β, σελ. 35-38.

(3) Documente privitoare la istoria Românilor, (București, 1882, in 4°),
tom. IV, n° 528, p. 354.

μοσιευόμεναι δύο ἐν Λατινίδι γλώσση γεγραμμέναι ἐπιστολαὶ τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως, ἀποκείμεναι ἐν τῷ ἐν Στοκόλμῃ, τῆς Σουηκῶν μητροπόλεως γραμματοφυλακίῳ, καὶ ὧν τὰ ἀντίγραφα ὀφείλω τῷ C. T. Odhner γραμματοφύλακι τοῦ βασιλικοῦ γραμματοφυλακίου.

Ὁ Κύριλλος Λούκαρις διὰ τῆς πρώτης τῶν ἐπιστολῶν γραφεῖσθαι ἐν Κωνσταντινουπόλει μηνὸς Ἰουλίου πρώτη τοῦ ἀχλῶου ἔτους, κατὰ τὴν τετάρτην αὐτοῦ πατριαρχίαν, γράφει πρὸς τὸν Ἀξέλιον Ὁξενστίερναν περὶ τῆς χειρογράφου βίβλου ἣν ἀπέστειλε δῶρον τῷ βασιλεῖ Γουσταύῳ, ὅτι τὸ ἐν αὐτῇ κείμενον Ὑπόμνημα εἰς τὴν ἱερὰν τοῦ Ἰωβ βίβλον «ἐπεὶ οὐκ ἔστι τετυπωμένον ἔστι περιζήτητον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ ἔσται καλὸν ἂν ὁ βασιλεὺς παρήγγελεν εἰς τοὺς παρ' αὐτῷ θεολόγους ὅπως ἀναγνώσῃσι καὶ ἂν κρίνωσιν ἄξιον καὶ ὠφέλιμον τῇ ἐκκλησίᾳ ἕνα τυπωθῆ». Ἡ χειρόγραφος αὕτη βίβλος δὲν διεσώθη ἐν Σουηκίᾳ.

Ἡ δὲ ἑτέρα τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως ἐπιστολὴ γραφεῖσα καὶ αὕτη ἐπὶ τῆς τετάρτης αὐτοῦ πατριαρχίας ἐν Κωνσταντινουπόλει μηνὸς Σεπτεμβρίου εἰκοστῇ τοῦ ἀχλῶου ἔτους, ἐστὶ συλλυπητήριος ἐπιστολὴ πρὸς Ἀξέλιον Ὁξενστίερναν διὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Γουσταύου καὶ περιγράφει ἐν αὐτῇ διὰ βραχέων τὰ νεωτερίσματα τῶν Φράγκων πρὸς κατάληψιν τῶν ἁγίων Τόπων καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν δεινὰ τῶν Ἑλλήνων.

Αἱ ἐν Παλαιστίνῃ θεοστιθεῖς χῶραι κατὰ μὲν τοὺς μέσους αἰῶνας ἐγένοντο εἰς τοὺς Φράγκους πρόφασις ἀρπαγῶν, δηλώσεων καὶ σφετερισμῶν πρὸς βλάβην ἡμῶν, ἐπὶ δὲ τῶν Ὀσμανιδῶν αἰτίαι ῥαδιουργιῶν καὶ καταθλίψεων παρὰ τῶν διπλωματικῶν καὶ τῶν Φρατόρων, οἱ αἴως μὲν ἡσύχιαν ἤγον, ἡσύχαζον καὶ οἱ πατριάρχαι (τῶν Ἱεροσολύμων), ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἐπὶ Γερμανοῦ κακουργεῖν, ἤρξαντο καὶ οἱ πατριάρχαι περιέρχεσθαι ὥσπερ πλανῆται, νυκτὸς καὶ ἡμέρας γῆν καὶ θάλασσαν περιάγοντες, καὶ αἰεὶ καταπιεζόμενοι ὑπὸ τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ παγετοῦ τῆς νυκτός, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ θηριομαχοῦντες μετὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει δυτικῶν πρέσβειων καὶ ῥηγῶν, ἔλκονται εἰς κριτήρια, παρίστανται βασιλεῦσι καὶ ἡγεμονίαις ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν » (1).

(1) Δοσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, (ἐν Βουκουρεστίῳ, ἀψιέ, εἰς φύλ.), σελ. 1184.

Νεκτάριος δὲ καὶ Δωσιθέος οἱ πατριάρχαι τῶν Ἱεροσολύμων διὰ μακρῶν διηγοῦνται ὡς κάλλιστα καὶ ἀκριβέστατα τοὺς ἐπὶ ἔτη εἰκοσιν ἀγῶνας τοῦ πρὸ αὐτῶν πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Θεοφάνους πρὸς τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Φράτορας, περὶ τῶν ἀγίων Τόπων, καὶ τέλος τὴν τοῦ Θεοφάνους λαμπρὰν κατ' αὐτῶν νίκην, καὶ τὴν διὰ χατσεριφίου παραχώρησιν τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀγίων Τόπων παρὰ τοῦ σουλτάνου Μουράτου τοῦ Ἀχμέτου ἔτει ἀχλεφ, ἀντὶ τῆς ἀνά πᾶν ἔτος ἀποδόσεως, εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει τέμενος τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτου τοῦ Μουράτου, φλωρίων Ἑνετικῶν τετρακοσίων (1). Ταύτη δὲ τῇ τοῦ Θεοφάνους λαμπρᾷ νίκῃ συνετέλεσε καὶ ὁ ἀοίδιμος Κύριλλος Λούκαρις (2).

Ill:me et Exc:me D. Cancellarie Domine Colendissime.

Cum redeat hinc prudentissimus orator Sacrae Regiae Majestatis Sfeciae Paulus Straßburgk, gaudeo quod mihi sit data occasio ad Exc:am Vestram Ill:man scribendi atque eam amice salutandi· satis enim ex voce multorum constat nobis de Christianiss:a et Sapientiss:a sua persona, quae sit digna ut ab omnibus colatur et revereatur nec non ut lumen mundi admiretur· et quia nos ex his sumus, qui amant et obsequuntur fideles amicos Christi et veritatis evangelicae promotores, non possumus quim eodem affectu Exc:am Vestram Illustr:am in sinceritate compellemus per breves istas syllabas, una significantes quod Sacrae Regiae Majestati Sfeciae misi librum manuscriptum qui continent p[ræter] alia expositionem in Job, quae cum non sit impre[ssa], admodum in Oriente

(1) Νεκταρίου τοῦ Ἱεροσολύμων Πρὸς τὰς προσκομισθείσας θέσεις παρὰ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Φρατόρων διὰ Πέτρου τοῦ αὐτῶν μαίστορος περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα ἀντιρρησις, (ἐν Γλασιῶ, ἀχπῶ', εἰς 4ον), σελ. 217-221. Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, σελ. 1187-1188· καὶ Παλαμᾶ Γρηγορίου Ἱεροσολυμιάς ἤτοι ἐπίτιμος ἱστορία τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, (ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀωξε', εἰς 4ον), σελ. υψα' - φβ'.

(2) Δωσιθέου τοῦ Ἱεροσολύμων Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, σελ. 1174· καὶ Παλαμᾶ Γρηγορίου Ἱεροσολυμιάς ἤτοι ἐπίτιμος ἱστορία τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, σελ. φ'.

desideratur, et esset bonum - - - [si] sua Sacra Regia Majestas mandasset suis th[eologis] ut librum reviderent, et si dignum et utilem ec[clesiae] judicarent, dare operam ut imprimatur rem gratam sentiet Oriens noster. In literis ad Sacram R. M. nec saltem de libro mentionem facio, nisi quod Ill:mum D. Paulum Strasburgk alloquutus sim, sed Excellentiae Vestrae Ill:mæ explico, ut sua prudentia dignetur, quod ei videtur expediens terminare.

In gloriam Domini N. Jesu Christi et memoriam sempiternam celeberrimi et gloriosi Hominis Serenissimi et Christianissimi magni regis Gustavi ista breviter habuimus, et pro fine a Domino Jesu Christi precamur Exc:ae V. Ill:mæ longos annos omnemque felicitatem.

Dat[um] Constantinopoli 1/11 Juli 1632.

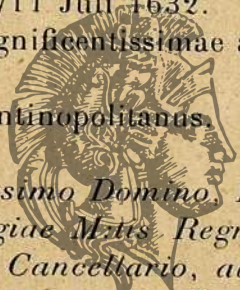
Exc:ae V:ae Ill:mæ et magnificentissimæ amicus et servus in Domino.

Cyrillus Patriarcha Constantinopolitanus.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Illustrissimo et Excellentissimo Domino, Domino Axelio Oxenstierna, Sacrae Regiae Mæjæ Regnorumque Sueciae Senatori et Magno Cancellario, ad exercitum in Germania Legato summo etc. etc. Domino observantissimo post humilem meorum servitiorum commendationem etc.

Primæ nostræ litteræ ad Excellentiam Vestram Ill:mam directæ per Ill:mum Paulum Strassburg aliud argumentum continebat, quandoquidem in vivis ad huc erat Christi Domini miles insignis et suæ sanct[æ] [Eccle]siae defensor, Gloriosissimæ memoriæ Rex Sueciae [Gu]stavus. Presentes, quæ ab eodem latore por[ri]gentur, consolationem a vobis offerunt Excellentiae Vestrae Ill:mæ propter obitum felicissimum ejusdem [regis], qui etsi secundum adversariorum opinionem, mor[tuus] esse teneatur, quia nobiscum non est, at si veritati et non umbræ credimus, certi debemus esse, meliori vita frui

defunctum Gustavum Corona dignissima a suo Rege Christo Domino in coelis ob sua merita decoratum. Non est ergo ut pro absentia Gustavi quod Vestra Excellentia Ill:ma neque quis alter eorum qui bene affecti ei fuerint, maestitia, afficiatur, cum jam ipse in culmen optatum gloriae, ob quam tot exantlavit labores, Beatus pervenerit, et nobis in hac vita laudum suarum series et facinorum memoria presentem offert, maxime cum hinc recedens sua optime disposuerit et ordinavit, dummodo caduci saeculi conditionem unam metam habere mortem Rex prudentissimus non ignorans reliquit Excellentiam Vestram Ill:mam in laboribus successorem, in arduis bellorum difficultatibus superandis legatum, in administratione regnorum suorum commissarium, et participem in gloria: quae omnia per Dei gratiam prospere atque feliciter cedere magna cum nostra laetitia audimus et posthac speramus Deum omnipotentem, per vestram operam omnipotenti brachio fultam, supercilium hostis depositurum et libertatem Christianae Republicae largiturum, donec electorum Ecclesia possit Dominum in pace et tranquillitate laudare, id quod ex animo optamus et profundis suspiriis a Domino Jesu Christo petere non desistimus. Habent et Graeci hoc tempore in hac aula Othomanica cum D. D. Papistis non bellum, sed litem celebrem et maximi momenti, ob praesepium in quo natus est Dominus: quaerimus nos libere posse Locum Sanctum visitare, intrare et exire prout libertas Christiana postulat, sine obstaculo, neminem molestantes, neminem Christianorum a suo devotione excludentes: quaerunt ipsi Graecos prorsus excludere tanquam a propria possessione et peculiari patrimonio asseruntque nemini licere sine permissu ipsorum ad Locum Sanctum illum accedere, ob protensiones nescio quas habent, ut dicunt, multi Principes Christiani. Causa fuit disputata et quoniam hic multi Judices sunt, leges non sunt, et pro legibus servit arbitrium, optima industria usi Domini Papistae tentarunt nummariam constitare [litem] quam vincit, quis dat, alio modo animos [judi]cum seducere, quam subor-

Γενική πύλη της